

А. О. Федорова
студ. I курсу магістратури
спеціальність «Облік і оподаткування»
Науковий керівник: к.е.н., доц. Н. Л. Кусик

ПОДАННЯ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ, СКЛАДЕНОЇ НА ОСНОВІ ТАКСОНОМІЇ UA МСФЗ XBRL: СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ

У 2017 році Верховною Радою України було внесено зміни до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність», згідно з якими, з 2020 року всі підприємства, які зобов'язані застосовувати МСФЗ, повинні подати МСФЗ звітність за 2019 рік на підставі Таксономії МСФЗ в електронній формі XBRL [1]. А вже в лютому 2020 року Президент України підписав один із найобговорюваніших законів – Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо вдосконалення адміністрування податків, усунення технічних та логічних неузгодженостей у податковому законодавстві» № 465 від 16.01.2020 р. (більш відомий, як законопроект № 1209-1), у якому в п. 3 прописано наступне: «3. Розділ V "Прикінцеві положення" Закону України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні" доповнити пунктом 11 такого змісту: 11. Першим звітним періодом, за який підприємства, що зобов'язані застосовувати міжнародні стандарти, подають фінансову звітність на підставі таксономії за міжнародними стандартами в електронній формі, є 2020 рік» [2, п. 3]. Таким чином, за новим Законом, подання звітності на підставі таксономії буде у 2021 році за 2020 рік.

Новим Законом України «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо вдосконалення адміністрування податків, усунення технічних та логічних неузгодженостей у податковому законодавстві» № 466-IX від 16.01.2020 р. (більш відомий, як законопроект № 1210), який набрав чинності 23

травня 2020 року, не було внесено жодних змін до статті 46 ПКУ щодо вимог до формату, в якому має подаватись фінансова звітність. Тобто платники податку на прибуток, які відповідно до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» зобов'язані оприлюднювати річну фінансову звітність і річну консолідовану фінансову звітність разом з аудиторським звітом, подають контролюючому органу річну фінансову звітність, яка підлягає оприлюдненню разом з аудиторським звітом у строк не пізніше 10 червня року, що настає за звітним [3].

Таксономію МСФЗ, яка має бути складена українською мовою, потрібно розмістити на сайті Міністерства фінансів України. Тому, вже зараз, для підприємств є важливим оцінити технічну та ресурсну можливість переходу на XBRL (англ. eXtensible Business Reporting Language – розширювана мова ділової звітності – відкритий стандарт обміну бізнес-інформацією).

Таксономія фінансової звітності – це склад статей і показників фінансової звітності та її елементів, які підлягають розкриттю. Система Таксономії МСФЗ перераховує та визначає конкретні коди, якими можна скористатися для ідентифікації інформації, розкритої у фінансовій звітності за МСФЗ. Таксономія МСФЗ також включає зміст, який описує значення елемента бухгалтерського обліку або допомагає користувачу знайти правильний елемент. Дані Таксономії МСФЗ згруповані відповідним чином, що зумовлено полегшенням для складання звітності. Звітність складається в електронному форматі, який визначається як iXBRL. Таксономії UA XBRL МСФЗ – таксономія фінансової звітності за міжнародними стандартами фінансової звітності в Україні, затверджена Міністерством фінансів України, яка адаптована до особливостей складання фінансової звітності в Україні та включає в себе також звіт аудитора і звіт про управління.

Наприкінці 2020 року на сайті СФЗ (Система Фінансової Звітності) було розміщено повідомлення про подачу звітності, яка складена на основі таксономії UA XBRL МСФЗ за 2020 рік. У цьому повідомленні прописано, що підприємства, визначені в частині другій статті 12 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» подають фінансову звітність за 2020 рік, перший квартал, перше півріччя та дев'ять місяців 2021 року в порядку і строки, які визначені законодавством, за формами, затвердженими наказом Міністерства фінансів України від 07.02.2013 р. № 73 «Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», а банки подають фінансову звітність за формами, визначеними Національним банком України. При цьому, такі підприємства також повинні будуть скласти фінансову звітність в електронній формі на основі таксономії UA XBRL МСФЗ 2020 року і подати її в центр збору фінансової звітності, попередньо зареєструвавшись в ньому. Тому, в цей час фахівці продовжують розробляти оновлену версію електронного формату Таксономії UA XBRL МСФЗ 2020 року. Попередньо завершити оновлення планувалося до кінця січня 2021 року.

У зв'язку із вищезазначеним, 24 грудня 2020 року Комітетом з управління

СФЗ, який був створений відповідно до Меморандуму про взаєморозуміння щодо розробки та впровадження системи фінансової звітності між Міністерством фінансів України, НКЦПФР, НБУ, Державною службою статистики, ОСНАД і ДПС, прийнято рішення рекомендувати регуляторам фінансових ринків в межах своїх повноважень забезпечити необхідні заходи з продовження термінів подання фінансової звітності та консолідованої фінансової звітності, яка складена на основі таксономії UA XBRL МСФЗ 2020 року, в центр збору фінансової звітності за 2020 рік, перший квартал, перше півріччя та дев'ять місяців 2021 року і не застосовувати санкції за неподання такої звітності суб'єктами господарювання в терміни, визначені законодавством, протягом 2021 року.

Перш за все, треба звернути увагу на те, хто є суб'єктами господарювання, які обов'язково подаватимуть звітність в єдиному електронному форматі. Серед суб'єктів господарської діяльності законодавець виділив 4 групи потенційних подавачів фінансової звітності за міжнародними стандартами на підставі таксономії.

Перша група – це підприємства, що становлять суспільний інтерес. До них відносять: підприємства – емітенти цінних паперів, цінні папери яких допущені до біржових торгів; банки; страховики; недержавні пенсійні фонди; інші фінансові установи (крім інших фінансових установ та недержавних пенсійних фондів, що належать до мікропідприємств і малих підприємств); великі підприємства. Щодо віднесення до цієї категорії, є лист Міністерства фінансів України від 23.03.2020 р. № 35210-06-5/8860 про визначення категорії підприємства [4].

Друга група – це публічні акціонерні підприємства, діяльність яких регулюється Законом України «Про акціонерні товариства».

Третя група – це суб'єкти природних монополій на загальнодержавному ринку та підприємства, які здійснюють діяльність з видобутку корисних копалин загальнодержавного значення, а саме: перший зведений перелік природних монополій, що розміщений на сайті Національної комісії, що здійснює регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (НКРЕКП); другий зведений перелік суб'єктів природних монополій, що наведений на сайті Антимонопольного комітету України; перелік підприємств, які здійснюють діяльність з видобутку корисних копалин загальнодержавного значення, який наведений на сайті Міністерства енергетики та вугільної промисловості України.

Четверта група – це підприємства, які провадять господарську діяльність за видами, перелік яких визначається окремо Кабінетом Міністрів України (Постанова КМУ від 28.02.2000 р. № 419 «Про затвердження Порядку подання фінансової звітності»), а саме: надання фінансових послуг, крім страхування та пенсійного забезпечення (розділ 64 КВЕД ДК 009:2010); недержавне пенсійне забезпечення (група 65.3 КВЕД ДК 009:2010); допоміжна діяльність у сферах фінансових послуг і страхування (розділ 66 КВЕД ДК 009:2010), за винятком допоміжної діяльності у сфері страхування та пенсійного забезпечення (група 66.2 КВЕД ДК 009:2010) [5].

Підсумовуючи вище зазначене та враховуючи поточний стан впровадження проекту СФЗ, специфічні умови щодо періоду пандемії COVID-19, численні звернення небанківських фінансових установ та Асоціації небанківських фінансових установ, було запропоновано розглянути питання щодо необхідності протягом 2021 року встановлення перехідного (тестового) періоду для складання та подання звітності на основі таксономії фінансової звітності за міжнародними стандартами в єдиному електронному форматі. Важливим моментом є продовження строків подання фінансової звітності та консолідованої фінансової звітності за 2020 рік, проміжної звітності за I квартал 2021 року, перше півріччя 2021 року та дев'ять місяців 2021 року на основі таксономії фінансової звітності за міжнародними стандартами в єдиному електронному форматі, а також введення мораторію на застосування штрафних санкцій за порушення строків подання фінансової звітності на основі таксономії фінансової звітності за міжнародними стандартами в єдиному електронному форматі протягом 2021 року. Водночас, обов'язковим є подання та оприлюднення фінансової звітності на веб - сторінках підприємств в строки, визначені законодавством України, за зразком, як за попередні звітні періоди.

Список використаної літератури

1. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України № 996-XIV від 16.07.1999 р. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/996-14> (дата звернення 03.04.2021).
2. Про внесення змін до деяких законів України щодо вдосконалення адміністрування податків, усунення технічних та логічних неузгодженостей у податковому законодавстві: Закон України № 465-IX від 16.01.2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/465-20> (дата звернення 03.04.2021).
3. Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо вдосконалення адміністрування податків, усунення технічних та логічних неузгодженостей у податковому законодавстві: Закон України № 466-IX від 16.01.2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/466-20> (дата звернення 03.04.2021).
4. Лист Міністерства фінансів України № 35210-06-5/8860 від 23.03.2020 р. URL: <https://minfin.com.ua/2018/01/12/31872886/> (дата звернення 03.04.2021).
5. Про затвердження Порядку подання фінансової звітності: Постанова Кабінету Міністрів України від 28.02.2000 р. № 419. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/419-2000> (дата звернення 03.04.2021).